

فرحزاد

تألیف

مدرسوه ، سهرابی

پویه مهر اشراق

۱۳۹۴

انتشارات پویه مهر اشراق
شماره مردانه: ۹۹۹۹

سرشناسه	: سهرابی، معصومه، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: فرحزاد / تألیف معصومه سهرابی.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه فرهنگی هنری پویه مهر اشراق، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ ص: نقشه، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (رنگی)؛ ۵/۲۱×۱۴ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۵۲۱-۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: فرحزاد
موضوع	: شهرداری تهران. منطقه دو
موضوع	: محله‌ها -- ایران -- تهران
رده بندی کنگره	: ۲۰۷۹DSR / س۸۹۹ / ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۱۲۲۲
شماره کتابخانه ملی	: ۳۸۸۶۳۲۷

رات پویه مهر اشراق
شماره پروانه: ۹۹۹۹

پویه مهر اشراق

عنوان: فرحزاد

تألیف: معصومه سهرابی

ناشر: پویه مهر اشراق

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۵۲۱-۸-۷

طراحی جلد و صفحه آرایی: محمد مهاجری

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: قشقایی

تهران: میدان ولیعصر، بلوار کشاورز، خیابان کبکاتیان، پلاک ۴۳، ساختمان مهسا، طبقه ۴، واحد ۱۴

تلفن: ۸۸۹۵۸۲۴۸، وبسایت: www.pooye-mehr.com

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	فصل اول
۹	تحولات جمعیتی شهر و شهرنشینی در ایران
۱۶	عوامل مؤثر در رشد شهرنشینی ایران (تمرکزگرایی شهری)
۱۹	پیش‌بینی جمعیت در ایران
۳۱	فصل دوم
۳۱	بررسی ویژگی‌های طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی تهران
۳۱	استان تهران
۳۳	شهرستان تهران
۳۴	شهر تهران
۳۸	تاریخچه سکونت‌گزینی در تهران
۴۱	وجه تسمیه شهر تهران
۴۲	منطقه ۲ شهرداری تهران
۴۴	شهر تهران
۴۵	منطقه ۲ شهرداری تهران
۴۶	حدود منطقه ۲
۴۹	ویژگی مهاجرت در منطقه ۲ تهران
۵۰	وضعیت فعالیت در تهران و منطقه ۲
۵۰	پتانسیل‌های اقتصادی در منطقه ۲
۵۲	روند تاریخی گسترش فضایی شهر تهران
۵۹	ادوار توسعه فضایی تهران
۷۷	کاربری اراضی در منطقه ۲
۷۸	آبیه ارزشمند و تاریخی منطقه ۲
۷۹	فصل سوم
۷۹	بررسی وضع موجود فرحزاد (۱۳۹۴)
۷۹	سیمای عمومی فرحزاد
۸۳	ویژگی‌های جغرافیایی
۸۴	پوشش گیاهی

۸۵	منابع آب
۸۶	ویژگی‌های تاریخی
۸۷	روند کالبدی روستا
۸۹	روند توسعه شهری در محدوده دره فرحزاد
۹۰	نظام تقسیمات درونی و مراکز اصلی فضایی
۹۱	ویژگی‌های جمعیتی
۹۳	مهاجرت
۹۳	ویژگی‌های اقتصادی
۹۴	بسته‌ها، محورهای فعالیت و کاربری
۱۰۰	بررسی نقاط ضعف و قوت در منطقه فرحزاد
۱۰۶	نتیجه‌گیری
۱۱۳	پیشنهادهای:
۱۱۵	فصل چهارم
۱۱۵	تعاریف
۱۱۵	مفهوم شهر از دیدگاه جغرافیایی
۱۱۶	کلان‌شهر
۱۱۷	منطقه کلان‌شهری
۱۱۷	روستا
۱۱۷	روستاشهر
۱۱۸	طبقه‌بندی روستاها
۱۱۹	مفهوم رشد، پیشرفت و توسعه
۱۲۰	توسعه شهری
۱۲۱	توسعه پایدار
۱۲۲	توسعه پایدار شهری
۱۲۳	عوامل مؤثر در توسعه شهر
۱۲۵	اشکال توسعه فیزیکی شهر
۱۲۷	فهرست منابع

مقدمه

توسعه شهری و تحولات جدید شهرنشینی جهان و ظهور مشکلات ناشی از آن در شهرهای بزرگ و به خصوص پایتخت‌ها، کرد برجسته‌تری پدید آورد و شکل‌های مختلف بروز می‌کند. این پدیده تقریباً در تمام شهرهای بزرگ اروپا، آمریکا، کانادا به چشم می‌خورد. در شهرهای کشورهای در حال توسعه به دلیل رشد سریع اقتصادی با هجوم مهاجران و عدم برنامه‌ریزی، مسائل و مشکلات شهرهای بزرگ به صورتی شدیدتر و عمیق‌تر ظاهر می‌شود. شهر تهران هم به عنوان پایتخت کشور و نیز به عنوان یک مجموعه شهری بزرگ از دیدگاه مسائل برنامه‌ریزی شهری و شهرنشینی به یکی

از مظاهر و نمونه‌های مثال‌زدنی در سطح جهان تبدیل شده است که تقریباً تمام مسائل و مشکلات شهری را در خود جای داده است.

موقعیت جغرافیایی مورد مطالعه، یکی از نواحی و محله‌های پیرامونی شهر تهران است. فرحزاد به‌عنوان روستاشهری در همسایگی تهران بزرگ، از جمله نواحی پیرامونی تهران است که در فراز و نشیب‌های گسترش شهر، دچار تغییراتی شده است. فرحزاد در ۹ کیلومتری غرب تجریش قرار دارد. دهکده فرحزاد به‌دلیل این که در کنار رودخانه دامغان بوه‌های شمیران واقع شده، آن را «فرح زاد» یعنی کانون فرح و شادمانی معرفی کرده است. رخصاره کالبدی و عملکردی و چشم‌اندازهای نواحی پیرامونی، از جمله فرحزاد نشان می‌دهد که این نواحی امروزه تحت تسلط و سلطه مطلق مادرشهر تهران درآمده است.

فصل‌های مطرح‌شده در این کتاب در ابتدا به کلیات تحقیق و بیان شفاف و دقیق مسأله و بیان راهکارها و هدف‌های موردنظر، بیان قلمرو موضوعی، مکانی و زمانی می‌پردازد. در فصل دوم به بیان نظری و تئوریک مدل‌ها و تعاریف خواهیم پرداخت. در فصل سوم، روند شهرنشینی در ایران و فراز و نشیب‌های شهرنشینی، توسعه، گسترش و رکود آن در دوره‌های مختلف تاریخی را بیان، تاریخچه پیدایش شهر تهران، بررسی توسعه فضایی تهران و وضعیت موجود منطقه ۲ مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل چهارم به بررسی وضع موجود فرحزاد و در فصل پنجم نیز نتیجه‌گیری‌ها، آزمون فرضیه و ارائه پیشنهادات طرح خواهد شد.

بنابراین، سازوکارهای شکل‌گیری رساله، مراحل و شیوه‌های به‌کاررفته برای تبیین مفاهیم کلیدی تحقیق، نخستین موضوعاتی است که در این اثر کوچک، دریچه‌ای به روی آن‌ها می‌گشاییم.